

Helynévmagyarázatok, helynévkommentárok

JUHÁSZ DEZSŐ

1. A helynevek iránti vonzalom sok kollégám, több mesterem, pályatársam tudományos pályáját alapvetően meghatározta, meghatározza. Én is sokat köszönhetek ennek az el nem múltó érdeklődésnek, sőt ennek köszönhetem azt a barátságot is, amely Hoffmann István kollégámhoz lassacskán fél évszázada fűz. Jó szívvel emlékszem vissza az első személyes találkozásunkra. Egyetemi hallgatóként egy olyan diákköri találkozóra utaztunk Debrecenbe — Hajdú Mihály tanár úrral és tanítványaival (a múlt század hetvenes éveinek közepén) —, amely bontakozó érdeklődésünk megosztásáról és az egyetemközi kapcsolatok megerősítéséről szólt. Magam is meglepődtem azon, hogy a megismerkedés első percei után milyen hamar egy hullámhosszra kerültünk, megtaláltuk mind az egyéni, mind a kutatócsoport munkájának közös pontjait. De ez igaz volt szinte minden jelen levő egyetemi hallgatóra és tanárra egyaránt.

A „korszellem” is ott lebegett felettünk: az országos helynévgyűjtő mozgalom szép eredményei, az OTDK versenyeken kapott elismerések sokakat ösztönöztek arra, hogy részesei legyenek a magyar névtudomány sikereinek. De ott volt a szülőföld iránti szeretet is mint motiváló tényező, amely többünket sarkallt arra, hogy diákköri pályamunkát, szakdolgozatot vagy akár doktori disszertációt is készítsen egy-egy falu, kistáj többoldalúan megismert névvilágáról. HOFFMANN ISTVÁN (Pista) először anyai nagyszüleinek faluját, Tapolcafőt járta be; jómagam szülőfalumat, Nagykörút szemeltem ki feldolgozandó területül. A diákköri pályamunkaként megszülető első publikációt (HOFFMANN 1975, JUHÁSZ 1976) azóta is becsben tartjuk, sőt mostanában elő is vesszük: Pista felfrissítve, kiegészítve újra meg is jelentette, hogy ebben a megújított változatában illeszthesse be a Magyar Digitális Helynévtár (MDH) épülő adatbázisába, illetve hogy anyagát néhány szomszédos település helyneveivel együtt közös elemzésben is részesítse (vö. HOFFMANN 2013: 7–10). Nagykörű helynevei is bekerülnek a járási kötetbe (Jász-Nagykun-Szolnok megye földrajzi nevei. A Szolnoki járás), majd pedig a kötet egészével együtt ezek is beépülnek az MDH-ba.

2. Jelen írással, amelyben néhány nagykörűi és Nagykörű környéki helynevet elemzek, kommentálok, tisztelegni szeretnék Hoffmann István barátom

példamutató helynévkutató, iskolaépítő munkássága előtt, egyben azt is kívánva, hogy még sokszor visszatérhessen a Tapolca vidékére, élvezhesse a táj és a nevek szépségét, kedvét lelje a helynevekkel és a helynévkutató kollégákkal való foglalatosságban.

3. Diákköri pályamunkáim közé tartozott szülőfalum nevének és a vele összefüggő helyneveknek a magyarázata is (JUHÁSZ 1979), de ezt a Magyar Nyelvben megjelenő tanulmányt a közeljövőben szeretném alapos revízió, kiegészítés alá vonni, ezért most csak érintőlegesen megyek bele ebbe a szövevényes kérdésbe. Annyit azonban előrebocsátok, hogy KISS LAJOS a Földrajzi nevek etimológiai szótárának 4., bővített és javított kiadásában (FNESz.) két magyarázatot vonultat föl: egyrészt megtartja saját korábbi névfejtését, mely szerint a falu neve pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással, a személynévben pedig egy 'bátor, merész' jelentésű török melléknév lappang, másrészt helyet ad az én ötletemnek is, amelynek az a lényege, hogy a *Körű* ~ *Kürű* ~ *Köre* ~ *Kerő*-féle nevekben egy korai ómagyar *kör*- ~ *kür*- ~ *ker*- igető lehet, amelynek *-ű* ~ *-ő* ~ *-e* folyamatos melléknévi igenévi alakjai váltak helynévvé (FNESz. 2: 196–197, *Nagykörű*).

Ha a török személynévi eredet irányába indulunk el, akár történelmi támpontokkal is megerősíthetjük ezt a lehetőséget. Bizonyos nyomok ugyanis arra utalnak, hogy az Árpád-korban besenyőket is telepítettek a Közép-Tisza-vidékre. Egyik szomszédos falunk, Besenyszög neve erre világos névtani bizonyíték, bár népnevek olyan személynéven keresztül is helynévvé válhattak, amelyben a direkt etnikai motiváció már nem teljesen biztos. Ha azonban azt is mérlegeljük, hogy a Tisza másik partján Tiszabő az egyik szomszédos falu, amelynek nevében egy török méltóságnév, a *bő* helyezkedik el, néhány kilométerrel feljebb pedig ott van Tiszabura, amelynek névalapja ismét török közszót tartalmaz (*bura* 'tevecsődör', vö. FNESz. 2: 648), illetőleg idevonjuk a nagykörűi *Karád* határnevet is (JUHÁSZ 1976: 18, illetve FNESz. 1: 686), amelyben a tör. *kara* 'fekete' melléknév adja a feltehető személynév alapját, akkor KISS LAJOS gyanúja meg is erősödhet.

Korábbi tanulmányomban utaltam arra is, hogy létezett az Árpád-korban a történelmi Magyarország nyugati határsávjában egy olyan település, amelynek korai névadatai (Nagykörűhöz hasonlóan) *Kürű*-ként rekonstruálhatók (1979: 449, 454). MOLLAY KÁROLY erre reflektálva (1981: 247) megerősítette azt a magyarázati lehetőséget, hogy a névadás motivációs háttéréül az Ikva itteni nagy kanyarja szolgálhatott (lásd FNESz. 1: 819 *Küllő* is). Ugyanakkor ha megtartjuk a török személynévi magyarázat lehetőségét, akkor leginkább a határvédelmi céllal létrehozott korai nyugat-magyarországi besenyő települések juthatnak az eszünkbe, amelyek közé a Sopron megyei *Küllő* (egykor *Kürű*, ma *Girm* Ausztriában) is tartozhatott. A *Körű*-féle helynevek bonyolult kérdésköre tehát további vizsgálatot kíván.

4. Az előző pont kapcsán felvetődött a pusztá személynévi helynévadás lehetősége, köztük a *Karád* határnévvel kapcsolatban is. Azonkívül, hogy a tulajdonnév szerkezete viszonylag áttetsző (*Kara* szn. + *-d* személy-, illetve helynévképző), több hasonló ómagyar névanalógia is támogatja azt a magyarázatot, hogy az adott helyen egy ilyen nevű birtokos foglalt területet: *Karád* (Somogy m., FNESz. 1: 686), *Tiszakarád* (Borsod-Abaúj-Zemplén m., FNESz. 2: 651) stb. Ez a vizes környezetből kiemelkedő legelő, illetve szántó a korai történelmi korokban többször szolgált alkalmi megtelepedés helyszínéül, erről régészeti leletek is tanúskodnak.

Nagykőrűnek a határában és közvetlen szomszédságában van még néhány hasonló, pusztá személynévi helynévadásra utaló földrajzi név, amely felkeltheti a középkori településtörténet, történeti földrajz kutatóinak az érdeklődését. Ezek közül a *Csobánka* (JUHÁSZ 1976: 12), az *Ivánka* (JUHÁSZ 1976: 17) szántók és a Besenyszöggel határos részen, a Nagy-kanális nyugati oldalán található, jelenleg tanyaközponti státusú *Doba* érdemel említést. Mindezekre a helynévi lexémákra a FNESz. is hoz homonim településnévi példákat, de a nagykőrűi névanyagból egyelőre csak a *Dobá*-ra és a *Csobánká*-ra van középkori adatom: 1245: v. *Duba* (Gy. 3: 79); az oklevél határjárása Kürüt is említi: „t. eccl-e de *Curu*” (i. h.); illetve 1323/1323/1323: p. *Chabanka* (DL 2155), 1323: *Chabanka*, In C-u Heuesvyuar (i. h., F. VIII/2: 399). GYÖRFFY az adott helyen a helynév személynévi hátterét is megvilágítja: „Aba nb. Chabanka fia Péter fia Pálé volt, kitől Károly király elkobozva 1323-ban a rokon Compoldus fia Imrének adta. — Ma psz. Fegyvernek határában Ny-ra. 1918. térk: *Csobánka tn.*; Hnt. 56: *Csobánka.*” (Gy. 3: 77).

5. Régi névadás emléke a kihalóban levő *Erecsei* ~ *Erecseji* ~ *Erecseje*, amelyről PESTY FRIGYES kéziratos helynévgyűjteményében a következő olvasható: 1864: „ezt [a Karádot] keskeny vonalban szegélyezi az ugynevezett »Erecseje« — lapályos szántóföld” (JUHÁSZ 1976: 13). A 18. századból is van térképi példa: 1792: *Erecs Ere* (az Egri Állami Levéltár T118-as térképén). Ez a történeti adat eredeti formában őrizte meg a határnevet, amely az **Erecs* (? < **Eres* 'erektől szabdalt terület', illetve ? < *Ere-* + *-cs* 'kisebb ér, erecske') alapnévvel jelölt területnek egy kisebb részét (*ere*) nevezi meg. Mivel a szerkezet motivációja, jelentéstani átláthatósága elhomályosult, a szó megindult az alaki változás útján: a név második elemében található *r*-ből *j* lett, a szóvég pedig az E/3. birtokos személyjelekben megfigyelhető *-i* ~ *-ji* ~ *-je* alakváltakozást mutatja. Ez a változás PESTY adata szerint már a 19. század közepén bekövetkezett.

6. Kihalt és elhomályosult víznév az 1845-ből származó *Babátor Ér* (Egri Állami Levéltár T119-es térképe, JUHÁSZ 1976: 10). Az utótag nyilván az *ér* 'lassú vízfolyás' közszó, az előtag értelmezése azonban bizonytalan. Véleményem szerint *Babat-or*-ként tagolható, amelyben az utótag az *orr* főnév *or* alakváltozatával

azonosítható, ennek jelentése 'vizes, réti környezetből kiemelkedő földhát'. A *Babát*-ként lejegyzett előtagot *babat* hangalakkal rekonstruálom, amelynek megfejtésére egyelőre csak bizonytalan feltevések vannak. KISS LAJOS szótárában a *Babatpuszta* szócikkében felveti az előtagnak a *bab* növénynév *-d* képzős származékából való levezetés lehetőségét: *Babd* > *Babat* (FNESz. 1: 129), de délszláv nyelvi példákat is hoz (helynévieket és közszókat egyaránt), amelyek hangutánzó eredetre mennek vissza, és alapformájuk *bobot*-ként rekonstruálható. Ismerve Nagykőrű régi névadásának etnikai hátterét, a szláv előzményt nagy valószínűséggel elvethetjük, ugyanakkor a hangutánzás mint motiváció — többszörös áttétellel — esetünkben is szóba kerülhet. Arra gondolok ugyanis, hogy a *búbosbanka* madárnév tájnyelvi alakjai annyira gazdag alakváltozati csokrot adnak, hogy közéjük talán a régi *babat* is beilleszthető. Az Új magyar tájszótárban többek között ezek a cím- és utalószavak vonhatók ide: *babuk*, *babukamadár*, *babuta*¹, *babutka*, *bubuta*³. A magyar nyelvjárások atlasza 628. lapja ábrázolja a *búbosbanka* változatainak táji megoszlását. Nagykőrű az atlasz M-16-os kutatópontja: itt a *büdösbanka* olvasható. A *babat*-ot sajnos nem találtam meg a rendkívül változatos anyagban, de ha kihalt tájszóval számolunk, akkor az összefüggés lehetőségét nem zárhatjuk ki. A *búbosbanka* hangalaki változatait a TESz. a *babuka* szócikkben tárgyalja (1: 212), megjegyezve, hogy ezek valószínűleg hangutánzó eredetűek, csak részben vezethetők le egymásból, és ez mondható el az idegen nyelvi megfelelőkről is. Ha a névmagyarázat helyes, akkor a *Babat-or* név motivációja a következőképpen írható le: 'olyan földhát, ahol gyakran tartózkodtak búbosbankák', a *Babat-or-ér-é* pedig 'a Babat-or melletti vízfolyás'.

7. Egy friss szakirodalmi javaslat szerint a *búbosbanka* jelenléte számba vehető bizonyos ritka helynevek magyarázatában. PESTI JÁNOS A *Jézus kajáltása* helynév eredetéről című írásában ugyanis a következőt írja: „Bakonya község földrajzi nevei (helynevei) közé tartozik a *Jézus kajáltása* név (BMFN I, 128/115.). Valószínűen országosan is egyedül álló helynévről van szó. A helyi lakosság az északi határrészben, dombos területen levő erdő nevééről ma már csak annyit tud, hogy a hely a *budoga* vagy *búbos banka* [Upopa epops] kedvelt tartózkodási helye. A névadás pontosabb és teljesebb indítéka sokáig rejtve maradt a kutatók előtt. Főleg az nem volt világos, hogy a *budoga* miért kapta más vidékeken és itt is a *Jézusmadár* meg a *Tarka Jézus* nevet. [...] Bár HERMAN OTTÓ már 1904-ben érdekes tanulmányokat tett közzé a *madárbeszéd értelméről* (például *A madarak hasznáról és káráról* című írásában), az ott olvasható adatok valahogy elkerülték a nyelvészek figyelmét. 1940-megjelent *Baranyai magyar néphagyományok* II. kötetében ugyancsak érdekes mesék találhatóak a madarak természetéről és hangjáról. A *budogáról és Jézus Krisztus üldözéséről* szóló mesék alapján nemrég vált világossá számunkra a címben említett helynév eredeti jelentése. [...] A 35. szöveg (*Krisztus mög a madarak*) tanúsága szerint a *budoga* mély

hangú kiáltozásával (*Bútt, Bútt! Kád alá bútt!*) Jézusra irányította az üldözők figyelmét, és ezzel voltaképpen elárulta Jézus tartózkodási helyét [...]. Visszatérve a bakonyi erdő nevéhez megállapíthatjuk, hogy a *Jézus kajáltása* helynév a metonimián (névátvitelen) alapuló névadás egészen különös példája. Biztos, hogy Bakonyára is eljuthatott az ormánsági mese, a *Jézust eláruló budogamadár* mondanéja. S mivel a szóban forgó erdőrészben sok budoga tartózkodott az odvas fák üregeiben, az erdőt róla nevezték el.” (PESTI 2001/2022: 20).

Az ötlet nagyon elmemozdító, de érdemes lesz a magyar helynévanyagban további hasonló neveket keresni, illetve — ha van rá mód — rákérdezni ezek helyi magyarozatára. Mindenesetre Nagykörűben is található egy nagy valószínűséggel idevonható példa, a *Jézuskiáltó-homok*. Sajnos kihalt névről van szó, amelynek egykori meglétét csak egy 1831-es plébániai irat rögzítette: „in plaga *Jézus kiáltó homok*” (JUHÁSZ 1976: 17). Ha a névre már nem is emlékszik a lakosság, esetleg a búbosbankát Jézussal összekapcsoló helyi mesékben, mondákban lehet még nyoma ennek a szemléletnek.

A Google-keresőbe beírva a *Jézus-kiáltó*-t, több találatot is kapunk. Első helyeken a Székelykeresztúr határában található *Jézus-kiáltó (hegy)* bukkan fel, ahol az első világháború 144 keresztúri áldozatának emlékére keresztet állítottak, illetve azt felújították. „A Jézus-kiáltó elnevezést a helyiek szerint azért kapta a hegy, mert Székelykeresztúr lakosai innen riasztották el egykor a tatár hadakat. A visszhang innen messze elhallatszik a völgybe, ezért az emberek Jézus nevét kiáltották elkeseredésükben, azonban ezeket a kiáltásokat a tatárok félelmetes, nagy harcosok és erős seregek hangjainak vélték és ijedtükben elináltak.” — olvashatjuk egy helyi legendáriumban (<http://www.legendarium.ro/jezus-kialto>). „Egy másik változat szerint a község lakói a domb mögött rejtőztek el, s az ellenségtől úgy szabadultak meg, hogy a magukkal vitt szerszámokkal, edényekkel nagy zajt keltve kiáltották a Jézus nevét.” (<https://www.keresztur.ro/index.php/hu/varosunk/varostoertenet>).

A kereső rámutat a Nemzeti Társalkodó című periodika 1840. 2. félévi számára is, ahol a Csíksomlyói búcsú kerül szóba (5): „Ezen búcsuk tartatnak a’ falu melletti Kis Somlyó nevű hegyen. Ennek tetején van az úgy nevezett Salvator hegy vagy Jézus-hágó, *Jézus Kiáltó-bércz*, mellynek nyugoti oldala nagyon meredek. [...] az ünnepélyes processio kerülő úton megy fel, melly mellett kétfelől keresztfák vannak a’ Kristus’ szenvedéseiből vett felirásokkal.”¹ Ez az adalék arra is felhívja a figyelmet, hogy az ún. processziójárások alkalmával, amelyek különböző kereszteteket, kápolnákat, stációkat ejtettek útba, a *Jézus-kiáltás*-nak is jelentősége lehetett.

¹ https://books.google.hu/books?id=wUdbAAAacAAJ&pg=RA1-PA5&lpg=RA1-PA5&dq=J%C3%A9zuski%C3%A1lt%C3%B3&source=bl&ots=AxZNSd8Ibv&sig=ACfU3U3TvpCbu6Gz_joCG_wy1sBJNYvDmQ&hl=hu&sa=X&ved=2ahUKEwib-Yqlu_L8AhUOxosKHSQG-Cng4KBD0AXoECBMQAw#v=onepage&q=J%C3%A9zuski%C3%A1lt%C3%B3&f=false

A Magyar Digitális Helynévtár a Somogy megyei Nagycsepely határából közli a *Jézus-kiáltó-domb*-ot: 1974: *Jézus-káltó-domb* Ds, sz. A hozzá fűzött információ: „A hagyomány szerint egy hóviharban eltévedt ember hangos kiáltózással Jézust hívta segítségül, és megmenekült. Mások szerint egy kis magyar sereg Jézus nevét kiabálva legyőzte itt a törököket.” (<https://mdh.unideb.hu/telepules.php?c=13-56-76&adatlap=13-56-76&t=Nagycsepely>). A névről röviden REUTER CAMILLO is értekezik, a madárnévi háttér lehetőségét mérlegelve (1962).

A Somogy megye földrajzi nevei (SMFN.) kötetet lapozva feltűnt még egy „gyanús” adat: Szentábrányban 106. számmal veszik fel a *Jézuska-tó* helynevet „S, e”, azaz sík, erdő minősítéssel. A hozzá fűzött meseszerű népi magyarázat pedig a következő: „A segesdi búcsúról hazatérő csurgóiak ezen a helyen pihentek meg, és itt felejtették a Jézus szobrot” (630). Emellett van még egy út is, amelyet *Jézuska-tói-nyiladék*-nak neveznek (107.). Az mindenesetre első pillantásra feltűnik, hogy tónak, víznek semmi nyoma, egy erdei helyről van szó, amely a búcsújárók pihenőhelye volt. Megkockáztatom azt a feltevést, hogy ennek a földrajzi névnek *Jézus-kátó*, azaz ’Jézus-kiáltó’ volt az eredetibb alakja és jelentése, ebből keletkezett elhomályosulással, népetimológiával a *Jézuska-tó*. Ebben a folyamatban szerepet játszhatott a *kiált* ige régies, népies *kaját* ~ *kajátt* ~ *kát(t)* alakjainak a köznyelvtől eltávolodott (illetve így archaizálódott) változata és a „Jézus-kiáltás” hagyományának a visszaszorulása is.

8. Névmagyarázataim, névkommentárjaim utolsó tétele ismét egy kihalt név. Címzőként annak idején egy 19. század eleji kéziratos térképi előfordulását vettem fel: *Kis Conventios* (JUHÁSZ 1976: 18), de van rá adat a helyi plébánia irataiból is: 1831: *Kis Konventzios* (i. h.). Bár a címző megválasztásában a valószínűsíthető kronológiát vettem alapul, „beszédesebb”, olvashatóbb az 1831-es előfordulás. Ebből a mai helyesíráshoz közelebb álló formából ugyanis könnyebben rekonstruálható a korabeli olvasat, hangzás: *Kis-Konvenciós*. Sajnos a korrelatív névpárra, a **Nagy-Konvenciós*-ra (vagy az egyszerűbb **Konvenciós*-ra) nem találtam adatot, de magának a *Konvenciós* helynévnek a magyarázatára lehet javaslatunk.

Először a Magyar néprajzi lexikon *kommenció* szócikkét néztem meg. A nyitó információk a következők: „{lat. conventio ’megegyezés, egyezség’}: a mezőgazdasági → *cselédek* szóbeli vagy írásbeli szerződésben megállapított szegődménye természetbeni és pénzjárandósága. [...] Elsősorban az uradalmi cselédek neveztek *kommenciósoknak*, [...]. — A kialakult ~ még egy tájegységen belül sem volt egységes, pl. a Hajdúságban a debreceni cívisgazda 16 q tiszta búzát és 1600 négyszögöl tengeriföldet adott ~ba, míg az uradalom 12 q búzát és 1 q rozsot, de 220 négyszögöl tengeriföldet.” (NéprLex. 3: 250). Tehát cselédek is nevezhettek *kommenciós*nak (konvenciós)nak), ugyanakkor a *kommenció* része lehetett termőföld, szántó is. Úgy gondolom, hogy a szóban forgó határnév olyan szántót

vagy más termőföldet jelölhetett, amelyet mezőgazdasági munkásoknak adtak ki elvégezni vagy elvégzendő munka fejében.

A szó a nyelvtérület jelentős részén hangalaki változáson ment keresztül (*konvenció* > *kommenció* > *komenció*), de ezt a módosulást a rendelkezésünkre álló két 19. századi nagykerüli adat nem tükrözi. (Sőt az első kifejezetten latinizáló írásmódot alkalmaz, amely a népnyelvi formát el is fedheti.) A tájszóra további alaki és jelentésbeli változatok, származékok az Új magyar tájszótárban bőséggel olvashatók (ÚMTsz. 3: 454).

Irodalom

- BMFN. = PESTI JÁNOS szerk., *Baranya megye földrajzi nevei*. Pécs, Baranya Megyei Levéltár, 1982.
- FNESZ. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. 4., bővített és javított kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.
- Gy. 3. = GYÖRFFY GYÖRGY, *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza 3. Heves vármegye–Kunság*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1987.
- HOFFMANN ISTVÁN 1975. Tapolcafő földrajzi nevei. *Stúdium (A KLTE tudományos diákköreinek kiadványai) 6*: 5–40.
- HOFFMANN ISTVÁN 2013. *Mikrotoponímiai vizsgálatok 1. Tapolcafő helynevei*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 30. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
- JUHÁSZ DEZSŐ 1976. *Nagykerüli helynevei*. Magyar Névtani Dolgozatok 1. Budapest, ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége.
- JUHÁSZ DEZSŐ 1979. A *Körű*-féle helynevek kérdése. *Magyar Nyelv 75*: 445–455.
- MOLLAY KÁROLY 1981. Földrajzi neveink magyarázatáról (Hozzászólás Kiss Lajos könyvéhez). *Soproni Szemle 35*: 237–250.
- NéprLex. = ORTUTAY GYULA főszerk., *Magyar néprajzi lexikon 3. K–Né*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1980.
- PESTI JÁNOS 2001/2022. A *Jézus kajáttása* helynév eredetéről. In: PESTI JÁNOS, „*Rozmaringot ültettem cserépbé*”. *Pesti János válogatott írásaiból*. Pécs, Molnár Nyomda és Kiadó Kft.–Alsómocsolád Önkormányzata. 20–22.
- REUTER CAMILLO 1962. Tarkajézus. *Magyar Nyelvőr 86*: 226.
- SMFN. = VÉGH JÓZSEF főszerk., *Somogy megye földrajz nevei*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1974.
- TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1–3*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967–1976.
- ÚMTsz. 3. = B. LŐRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 3. K–M*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1992.

Notes and Comments on Toponyms

During my university studies, I collected the geographical names of Nagykörű, a village located in the Middle Tisza region. This data was edited, classified, and then published in the form of a comprehensive dictionary (Juhász 1976). Later I analysed the *Körű* type of names within the former Kingdom of Hungary (Juhász 1979). This time—returning to the original topic and data—I make an attempt to provide explanations for some names of fields with already obscured meanings, with the help of respective results of language history, historical geography, and ethnography.

Keywords: toponyms based on anthroponyms, toponyms referring to religious beliefs, toponyms related to the history of agriculture, obscurity of names

Juhász Dezső
ORCID: 0000-0003-1508-9688
ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
juhasz.dezso@btk.elte.hu